

Svatomartinský zpravodaj

Milí přátelé,

připadá mi, jako by to bylo včera, co jsem se s Vámi rozžehnal na loňských listopadových slavnostech, a přitom už od těch příjemných okamžiků uplynul celý rok! A tak mám opět tu milou povinnost osedlat svého bělouše a obléknout karminový jezdecký plášť, abych se vydal na dlouhou cestu, na jejímž konci se přede mnou na soutoku dvou řek a obklopeno hustými lesy objeví město zvané Brána do Moravského krasu. Brána, která je, jak jsem se sám nejednou přesvědčil, poutníkem vždy otevřena dokořán...

Je mi plesem a radostí oznámit Vám všem, že letos se klapot kopyt mého koně ve městě poprvé rozlehne v sobotu 15. listopadu v podvečer. Věřte, že i když je na světě více měst a dokonce velkoměst, jichž jsem patronem, sem, do Blanska, se vracím každý rok obzvláště rád. Těším se na setkání s jeho obyvateli i návštěvníky. Těším se na shledání s dětmi o sobotním večeru, prozářeném světlýkovým průvodem, i na neděli, kdy s celou mou družinou za zvuků fanfár vyrazíme po slavné mši na blanenský zámek užít si martinských hodů a všeobecného veselí. Opět tu bude připraven rušný jarmark plný lahůdek a laskomin z plodů letošní úrody, cinkotu číší přetékajících novým vínem, výrobků fortelných řemeslníků a také zpestřený přítomností rozličných hudebníků, kejklířů a jokulátorů, kteří nejen tělo, ale též lidskou mysl svými frajkumšty oblažít svedou. O tom všem se, ostatně jako obvykle, dočtete mnohem více na následujících stránkách.

Rovněž je mi ctí pozvat Vás všechny během svátečního víkendu k mimořádné návštěvě míst spojených s velmi zajímavou blanenskou historií: skvostně opraveného blanenského zámku a věže zdejšího kostela, na níž je od nepaměti prastarý zvon Poledník zavěšen.

Prál bych si, ať Vás právě pohled z věže kostela sv. Martina vždycky přesvědčí, že je třeba mít nad každodenními starostmi trochu nadhledu a ať hlas jejího zvonu, Poledníku, oznamuje Blansku jen samé dobré zprávy. A Vám, dospělým i dětem, přeji hojnost štěstí a božího požehnání nejen v čase svatomartinského veselí, ale hlavně během všedních dnů, které přijdou po něm.

Zůstávám navždy Vaším patronem a ochráncem.

Na viděnou v Blansku se opět těší a všem Vám ze srdce žehná

Dáš svatý Martin

Slovo o. Jiřího Kani

Svatý Martin se narodil v dnešním maďarském Szombathély a zemřel na území dnešní Francie. Ve své době se ovšem jednalo jen o dvě provincie rozsáhlé Římské říše. Možná i proto se po Martinově smrti jeho kult tak rozšířil.

Díky olomouckému biskupovi Jindřichu Zdíkoví zakořenila úcta k Martinovi po téměř sedmi stoletích i v obci blanenské a udržovala se v jemu zasvěceném kostele. Je zajímavé, že existuje mnoho osobností, které se v dějinách zapsaly do paměti jen vlastního národa. Význam svatého Martina však přesáhl nejen hranice států, ale i věky. Snad každý někdy slyšel o jeho legendárním dobrém skutku, kdy se rozdělil o svůj plášť s žebrákem.

Málokdo však ví, že krátce před svou smrtí, kdy musel ulehnout s vážnou nemocí a viděl smutek okolostojících, vyslovil modlitbu, v níž pronáší, že i přes úbytek sil je ochoten, je-li to Boží přání, zase vstát a jít druhým pomáhat. Krátce na to však umírá a jeho životopisec píše: „Martin, chudý a skromný, vstupuje do nebe s velkým bohatstvím.“

v západní Evropě v Ligie. I jako biskup se věnoval šíření křesťanství na francouzském venkově a když 8. listopadu roku 397 v Candes zemřel, bylo jeho tělo převezeno zpět do Tours, kde bylo 11. listopadu pochováno. Nad jeho hrobem byla postavena velká bazilika, která ale byla zničena během Francouzské revoluce. Nová monumentální bazilika zde byla dokončena v roce 1924.

Kdo byl svatý Martin?

Martin (latinsky: Martinus), se narodil r. 316 nebo 317 v Savarii, dnešním Szombathely v Maďarsku, jako syn tribuna římských legií. V patnácti letech vstoupil také do armády a kolem roku 334 byl přidělen k posádce v Gaul (dnešní Amiens ve Francii). Tam jednoho dne – už jako důstojník – uviděl u bran města neoblečeného žebráka a impulzivně rozťal svůj vojenský plášť mečem na dvě části a jednu z nich žebrákovi daroval. V noci se mu pak zjevil Kristus a když se Martin ráno probudil, plášť byl opět celý. Krátce poté se nechal pokřtít a za několik let také odešel z armády. V roce 371 se stal biskupem v Tours, když předtím založil zřejmě nejstarší klášter

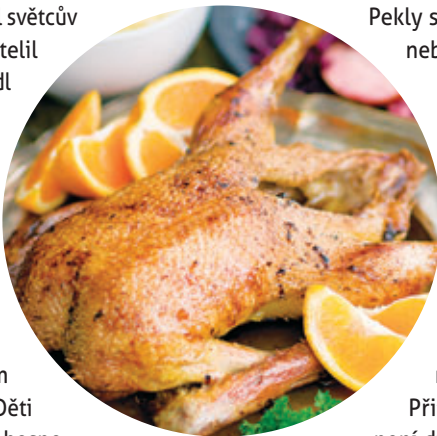
Svatomartinské tradice u nás a ve světě

Po sv. Martinovi je dodnes pojmenováno mnoho kostelů v Evropě, je patronem jeho rodného Szombathely a také třeba Buenos Aires. Je velmi oblíbený v Latinské Americe, kde bývá nazýván San Martín Caballero (kvůli svému častému zobrazování na koni). Stal se také námětem řady výtvarných děl. Rada Evropy v roce 2005 prohlásila trasu mezi maďarským Szombathely a francouzským Tours za evropskou kulturní stezku. Jedním ze zastavení na této stezce je od roku 2007 i Blansko.

Blanenský kostel sv. Martina dal vystavět olomoucký biskup Jindřich Zdík v 1. polovině 12. století. První zmínka o výstavbě kostela v Blansku v Letopise Kanovníka vyšehradského se váže k roku 1136 a je také první zmínkou o Blansku vůbec. Jeho zasvěcení sv.

Martinu se pak zřejmě odvíjí od úzkých Zdíkových vazeb na tehdejší Francii, kde byl světcův kult velmi silný (Zdík se mj. přátelil s Bernardem z Clairvaux a přivedl do Čech původně francouzský řád Premonstrátů.).

U nás se slaví svátek sv. Martina (11. listopad) jako počátek zimy („Svatý Martin přijíždí na bílém koni.“) a často se peče martinská husa či martinské rohlíky. Svátek svatého Martina byl jedním z nejoblíbenějších svátků roku. Děti i hospodáři čekali na první sníh, hospo-

dyně pekly posvícenskou martinskou husu. Pekly se ale také martinské rohlíky nebo podkovy.

Svatomartinský den měl v Čechách a na Moravě bohatou tradici. Čeledi končovala sjednaná služba, dostávala mzdu a hledala nového hospodáře, případně o rok prodlužovala dohodu. V tento den se uzavíraly smlouvy, konávaly se výroční trhy a martinská posvícení. Přitom se hodně slavilo, a tak není divu, že existují četné dobové

záznamy nejen o slavnostech, ale také o nejrůznějších schválnostech, a dokonce výtržnostech, prováděných tzv. „martínky“, tedy slavící čeledí. Důležitou tradicí, zvláště ve vinařských oblastech, byla v tento den i slavnost nového svatomartinského vína, která byla u nás před několika lety také obnovena.

A proč vlastně ke svatému Martinu patří husy?

Legenda říká, že svatý Martin při své skromnosti nechtěl přijmout hodnost biskupa v Tours a schoval se před vyslanci, kteří mu zprávu o zvolení nesli, do husince mezi hejno hus. Ty jej však svým silným kejháním prozradily. Jiná verze však zase praví, že husy Martina při kázání tak rušily svým kejháním, že je za to odsoudil, aby v den jeho památky pykaly za svoje provinění na pekáči.

Mediální partneři:

Program Vítání svatého Martina 2014

Pátek 14.11.2014

Kostel sv. Martina
13:00–17:00 h „Medové“ prohlídky věže kostela sv. Martina (svatomartinská medovina nebo medovo-perníkový čaj)
Ve věži instalace výtvarníka Libora Bartoše.
19:00–22:00 h **Noční prohlídky věže kostela**
13:00–22:00 h Svatomartinský bar ve dvoře fary

Zámek Blansko
19:00 h **Ensemble Fiorello** – koncert barokní hudby „La Rosa barocca“

Sobota 15.11.2014

Informační kancelář
10:00 h **Blansko známé i neznámé**
Komentovaná prohlídka města Blanska s průvodcem Pavlem Svobodou. Sraz u Blanenské informační kanceláře, Rožmitálova 6.

Kostel sv. Martina
09:00–17:00 h „Medové“ prohlídky věže kostela sv. Martina (svatomartinská medovina nebo medovo – perníkový čaj)
Ve věži instalace výtvarníka Libora Bartoše.
09:00–22:00 h Svatomartinský bar ve dvoře fary
17:00 h **Pochod světýlek ke kostelu sv. Martina z Centra „PRO“** (ul. Sladkovského)
17:00–18:00 h Na farním dvoře hraje Martini band
18:00 h **Příjezd a přivítání sv. Martina na farním dvoře**
17:00–20:00 h Svatomartinská kinokavárnička v podloubí na dvoře fary: videoprojekce o Via Sancti Martini nad šálkem horkého nápoje
19:00–22:00 h **Noční prohlídky věže kostela**

Katolický dům
20:00 h Tradiční Svatomartinské hody

Neděle 16.11.2014

Zámecký park
09:00 h **Otevření řemeslného jarmarku v zámeckém parku** – zabijačkové hody, teplé občerstvení, pochoutky z udírny, perníky, medovina, rukodělné výrobky a mnohé další

Kostel sv. Martina
09:00 h Slavnostní bohoslužba s poděkováním za dary země

nám. Svobody
10:00 h Fanfáry na počest sv. Martina (Pardubičtí pozouněři)

Farní dvůr u kostela sv. Martina
10:00–11:00 h Svatomartinský bar ve dvoře fary
11:00 h **Historický průvod od kostela sv. Martina do zámeckého parku**
11:45 h **Slavnost uvítání sv. Martina a jeho družiny v zámeckém parku**

Program v zámeckém parku – moderuje Ondra Urban
12:00 h Polední vytrubování ze zámecké rotundy (Dobrušské žestové sdružení)
12:15 h Středověká hudba v moderním podání (Gnomus)
13.20 h Historická módní přehlídka (Štvančí)
14:00 h Drahan a Drahanek, pásmo písní a tanců
15:00 h Kejklířské vystoupení a glass balance (Rudy Harden)
15:10 h **Černobílá fantazie – jezdecká show (Štvančí)**
15:50 h Kejklířské vystoupení a glass balance (Rudy Harden)
16:10 h Kat a jeho pomocníci – ukázky práva útrpného
16:30 h Prokletí pánů z Blanska – hraná pověst
17:00 h **Svatomartinský ohňostroj odpálený z terasy u Zámecké Sýpky**

Katolický dům
18:00 h **Beseda u cimbálu (cimbálová muzika Grajcar)**

Doprovodný program

Zámecké sklepení
Vinný sklípek – ochutnávka vína svatomartinského i svařeného za hudebního doprovodu Pepka Harmonikáře

Zámecký park
Jízda na koních a další atrakce pro děti

Zámek Blansko
Mimořádné prohlídky historických interiérů s výkladem ve 13:00 h, 14:00 h a 15:00 h

Nádvoří Zámku Blansko
Zámecký košť vín (ochutnávka více jak 100 vzorků od moravských vinařů)

Cesta u Zámecké sýpky
Půjčovna vozítek Segway

Farní dvůr
Průběžně po celou dobu programu (pátek a sobota 15.–16.11.2014) venkovní expozice řezbářské scenerie „Legenda o Martinově plášti“ a výstava o životě sv. Martina a svatomartinských tradicích (zajišťuje SSGŠ Blansko)

Změna programu vyhrazena.
Předprodej vstupenek od 01.11.2014 v Informační kanceláři Blanka. Cena 30 Kč v předprodeji, 50 Kč na místě.
Blížší informace: Blanenská informační kancelář „Blanka“, Rožmitálova 6, 678 01 Blansko, tel. 516 410 470.

Předprodej vstupenek na Vítání sv. Martina

Také v letošním roce bude v areálu zámeckého parku v průběhu Vítání sv. Martina vybíráno vstupné. Cena vstupného zůstává v letošním roce nezměněna. V předprodeji bude možné koupit si vstupenky za 30 Kč, na místě za 50 Kč.

Vstupné platí osoby starší 15 let, děti mají vstup zdarma. Vstupenky budou v dostatečném množství v předprodeji k dispozici v Informační kanceláři Blanka a v Muzeu Blansko, a to od 1. listopadu 2014. Doporučujeme tedy všem, aby si vstupenky zajistili už včas.

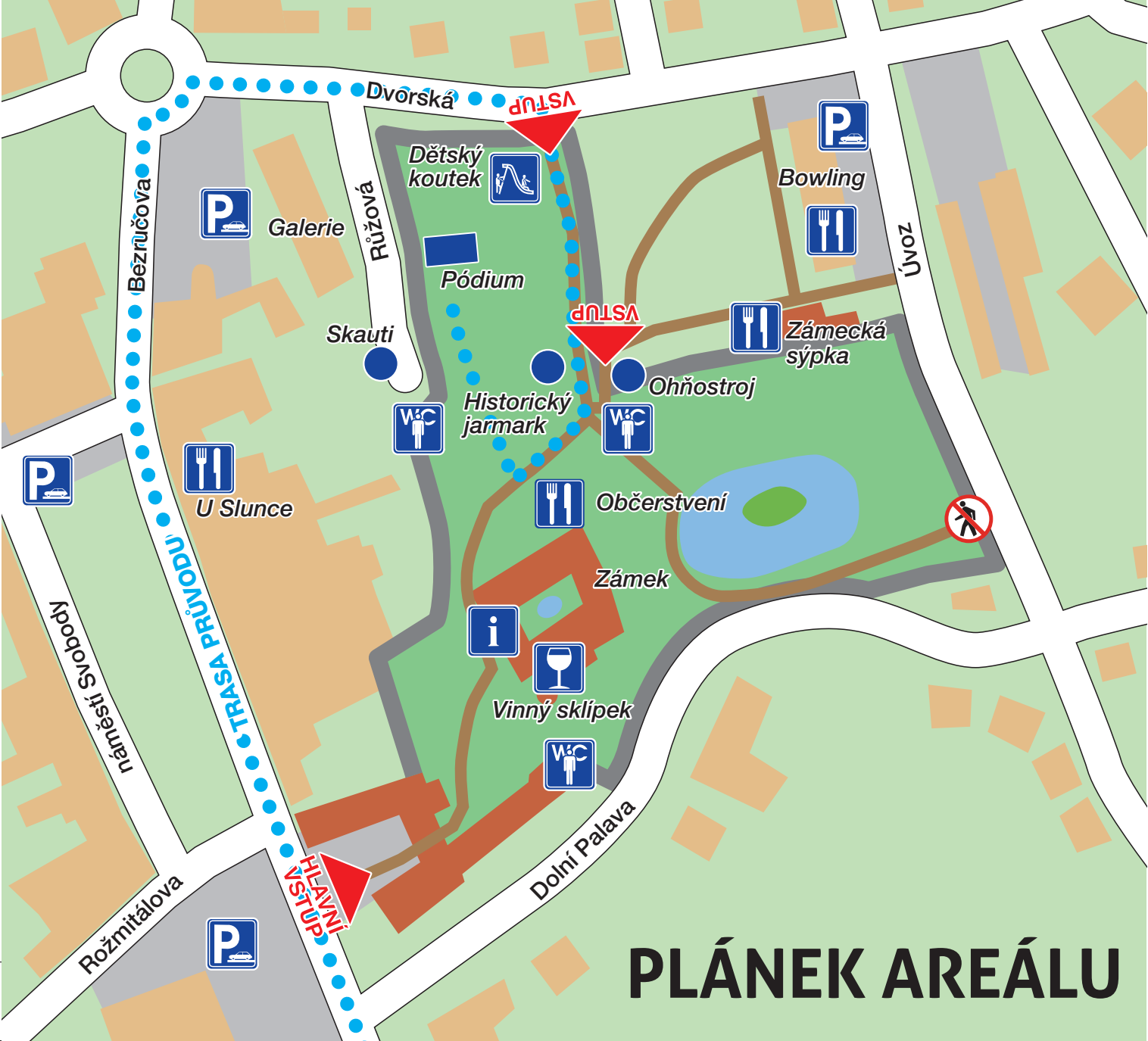
Výhodou zakoupení vstupenek v předprodeji je nejen nižší cena, ale také pohodlnější přístup na akci samotnou – návštěvníci s předem zakoupenou vstupenkou se vyhnou zdržení u vstupních bran do zámku, a to především v davu za průvodem.

Vstupenky bude možné zakoupit ještě v neděli u kostela sv. Martina, odkud bude vycházet průvod se svatým Martinem. Podél průvodu se bude pohybovat speciální hlídka, která bude mít vstupenky k dispozici, a to stále ještě za předprodejní cenu 30 Kč.

V zámeckém parku bude vybíráno vstupné u všech vchoďů do parku – u hlavní zámecké brány, u horní brány z ulice Dvorské a u schodů u restaurace Sýpka. Vstupenka má formu pásky na ruku, platí pouze slepená na zápěstí a opravňuje nositele k volnému pohybu po areálu zámeckého parku.

Vstup zdarma do zámeckého parku mají děti do 15 let, držitelé ZTP průkazu a také všichni, kteří se ve vlastním historickém kostýmu zúčastní svatomartinského průvodu nebo v něm přijdou do zámeckého parku. Pořadatelé tedy opět vyzývají Blanenské k pořízení vlastního historického kostýmu, nejlépe z období gotiky, a k jejich účasti v družině sv. Martina, která ho doprovodí na blanenský zámek.

TRASA PRŮVODU: kostel sv. Martina » Komenského » kruhový objezd » Rožmitálova » nám. Republiky » kruhový objezd » Sadová » Seifertova » Bezručova » Dvorská » zámecký park

Blanka informuje i o svatomartinském víkendu

Vzhledem k tomu, že se hlavní oslavy Vítání sv. Martina v letošním roce přesouvají na neděli, bude Informační kancelář Blanka v sobotu 15.11.2014 otevřena dle své tradiční otvírací doby v 9:00–12:00 hod.

V tento den seznámíme návštěvníky s aktuálním programem oslav, protože např. i v sobotu bude zpřístupněna vyhlídka na město ve věži kostela sv. Martina, kde budou probíhat tzv. Medové prohlídky věže kostela s doprovodným programem. V 10:00 hod. začíná přímo od naší kanceláře bezplatná komentovaná prohlídka městem.

V neděli 16.11.2014 otevřeme svoji „mobilní pobočku“ s rozšířenou otvírací dobou přímo v zámeckém parku, kde budeme návštěvníkům akce k dispozici po celý den.

Na našem stánku, který bude umístěn tradičně

u hlavní zámecké brány, získáte především informace o aktuálním programu v parku, bude zde k dispozici i tato Svatomartinská příloha Zpravodaje, dostanete od nás také tipy ke svatomartinskému obědu či večeři formou přehledného letáčku se svatomartinským menu v blanenských restauracích. Nebude chybět ani výběr z našeho běžného sortimentu – regionální publikace a suvenýry z Blanska.

Vzhledem k tomu, že letos Blansko slaví 50 let výročí partnerství s italským městem Scandianem, bude na našem stánku také ochutnávka typických gastronomických produktů z tohoto partnerského města, jehož představitelé se letos oslav Vítání sv. Martina také aktivně zúčastní.

Budeme se na vás o svatomartinském víkendu těšit!

M. Hejčová

Eduard Bartelmus a jeho blanenský vynález pro každého

To, že ke svatomartinským hodům patří už neodmyslitelně husa na pekáči ví každý, stejně jako to, že smaltované pekáče a hrnce jsou běžným vybavením každé pořádné kuchyně. Ale možná vás překvapí, že tomu tak nebylo vždycky, a co víc, že tito užiteční pomocníci v domácnosti mají vlastně blanenský původ!

Smaltování, neboli povrchová úprava kovových předmětů nanesením křemičité taveniny, je prastará umělecká technika známá už od starověku. Již tehdy ji čínští, indiští a také japonští kovotepci a emailéři používali při výrobě a zdobení šperků. Principem je nanášení jemně drceného nízkotavného skla na kovový podklad, po kterém následuje jeho vypálení při teplotách 700–900 °C. Do Evropy tento technický postup, který spojuje tvrdost skla a pevnost kovu, pronikl přibližně v 7. století našeho letopočtu z Byzantské říše. Co do svých vlastností se smalt nachází někde na pomezí mezi sklem a porcelánem.

Až do konce 18. století však smalt obsahoval i některé jedovaté příměsi a těžké kovy, a proto se vůbec nehodil k povrchové úpravě kuchyňského nádobí. Zásadní změnu v této oblasti přinesl až muž jménem Eduard Bartelmus.

Protestantský rod Bartelmusů pocházel původem ze Švédska, jeho členové se však již v průběhu 18. století usadili ve Slezsku. Eduard Bartelmus se narodil 28. prosince 1805 v Německém (Havlíčkově) Brodě jako druhorozený syn Jana Traugotta Lastona Bartelmuse. Ten byl sice protestantským pastorem, ale protože pocházel z rodu obchodníků s látkami, po čase přijal místo ředitele přádelny a tkalcovny v Letovicích. Eduard měl jednou kráčet v otcových šlápějích právě v jeho druhé, průmyslnické profesi, a stal se tedy chemikem a magistrem farmacie.

Byla dvacátá léta 19. století, na Moravě se rychle rozvíjely hutní a výrobní podniky starohraběte Huga Františka ze Salmu, a tak mladý Bartelmus nastoupil do blanenských železáren, kde se začal věnovat chemickým úpravám kovů. Vedle celé řady dalších zlepšení jej tehdy v Blansku potkal i jeden opravdu převratný úspěch – vynalezl právě onen zdraví neškodný smalt na litinové nádobí, což následně odstartovalo jeho bohatou podnikatelskou dráhu.

Smaltované nádobí bylo snadno omyvatelné, dobře rozvádělo teplo a zanedbatelný nebyl ani jeho příjemný estetický vzhled a široké možnosti výroby různobarevných vzorů. Eduard Bartelmus dostal v roce 1832 privilegium k výrobě smaltovaného nádobí a roku 1833 založil společně s bratry Gottfriedem a Augustem v Brně dílnu, jež se časem změnila na významnou továrnu na smaltované nádobí.

V Brně však Eduard nepůsobil dlouho. Už v roce 1839 zavedený podnik opustil a vybudoval druhou smaltovnu v Novém Jáchymově u Berouna. Tuto lokalitu si ale nezvolil příliš šťastně. Při neúspěšném hledání vhodné náhrady za drazé dovážené uhlí se totiž záhy ocitl ve finanční tísní. Podnikavý Bartelmus si však věděl rady i tentokrát a rozhodl se pro další stěhování. Třetí továrnu na smaltované zboží (tvořila ji smaltovna se slévárnou) otevřel roku 1870 v Plzni. Využil přitom průmyslového rozmachu západočeského města a ke znásobení provozního kapitálu navíc přeměnil rodinnou firmu na akciovou společnost. Tato jeho poslední továrna pak v Plzni existovala až do roku 1948.

Bartelmus ve svých smaltovnách vyráběl nejrůznější pekáče, rendlíky, hrnce, celníky, naběračky, pokličky, ale i konvičky, bandasky a lžičníky. Bývaly to doslova přehlídky barevné i tvarové krásy. Smaltované nádobí mívало nejrůznější barvy, nejčastěji modrou, ale nechyběla ani bílá, černá, červená, nebo dokonce žlutá.

Dodejme ještě dvě zajímavosti o rodině Bartelmusů: odvaha k podnikání v moderních oborech byla v tomto rodě zřejmě dědičná. Eduardův syn, Ing. Robert Bartelmus, se stal významným průkopníkem v oblasti elektrotechniky a otevřel v Brně už v roce 1887 jeden z prvních závodů na výrobu elektrických zařízení u nás. A přestože rodina byla cizího původu, záhy se s českým prostředím úzce sžila. Vždyť jako vychovatel nepůsobil u Bartelmusových několik let nikdo jiný, než sám zakladatel Sokola Dr. Miroslav Tyrš...

Průmyslník a vynálezce Eduard Bartelmus zemřel 12. července 1877 v Plzni. Dnes už jeho jméno téměř upadlo v zapomnění, ale i když se v našich kuchyních objevuje stále častěji moderní teflonové, titanové nebo mikrokeramické nádobí, je Bartelmusův blanenský vynález používán miliony lidí na celém světě s oblibou (a s chutí) dodnes.

Jiří Kučera

Fotografie obrazu K. Kučerová, smaltované nádobí – www.muzeumsmaltu.cz

Blanenský chodec znovu vyráží do města

Tradiční součástí programu oslav Vítání sv. Martina jsou také komentované prohlídky města Blanska, které pro zájemce pořádá Galerie Jonáš ve spolupráci s Blanenskou informační kancelář Blanka. Letos se komentovaná prohlídka města uskuteční v sobotu 15.11.2014 v 10:00 hodin.

Sraz všech zájemců o nevšední seznámení s Blanskem je u Informační kanceláře Blanka, kde každý obdrží zdarma tištěného průvodce městem. Také letos se vydáte do ulic společně s průvodcem Pavlem Svobodou, který vám představí město a jeho historii tak, jak ji popsal ve své knize Blanenský chodec. Její druhý dotisk bude možné zakoupit před prohlídkou v informační kanceláři.

A kam se po městě vydáte? Prohlídka začne u kostela sv. Martina, kde se seznámíte s jeho historií, zvonek Poledníkem a příběhem

Karoliny Meineke. Pokračovat budete okolo nejstarší blanenské školy, seznámíte se s významnými blanenskými osobnostmi a dozvíte se informace o blanenských kašnách.

V centru města se pak nachází Památník selství, od něhož zamíříte k hlavním památkám – k zámku a dřevěnému kostelíku. Navštívíte místo, kde stojí Strom tisíciletí a zjistíte, jak se nyní jmenuje budova, která se dříve nazývala Bio invalidů. Možná vás také překvapí, která ulice je nejstarší ulicí v Blansku.

Závěr prohlídky bude věnován rodině Ježků, prohlédnete si jejich továrnu a tzv. Ježkův most, zachovalou kulturní památku. Prohlídku zakončíte u řeky v parku s tzv. památníkem Zborováka.

Využijte tedy svátečního sobotního dopoledne a pojděte s námi poznávat blanenskou historii.

M. Hejčová

Vítání svatého Martina obdrželo značku MORAVSKÝ KRAS regionální produkt®

Značka MORAVSKÝ KRAS regionální produkt® je od svého vzniku v únoru 2007 udělována jedinečným typům výrobků a produktů. Původně šlo o potraviny a zemědělské produkty, řemeslné výrobky a umělecká díla z Moravského krasu. Od ledna 2014 je ale udělována také poskytovatelům ubytovacích a stravovacích služeb v regionu Moravský kras a okolí i realizátorům zajímavých volnočasových zážitků se vztahem ke zdejšímu regionu a jeho tradicím.

Logo v podobě stylizované vodní kapky poukazuje na přírodní živel, který od nepaměti spoluvytvářel charakteristický ráz zdejší krajiny, se tak turistům stalo průvodcem a poznávacím znamením příjemně, kvalitně a zajímavě strávených chvil v Moravském krasu. Značka již vešla do povědomí široké veřejnosti a dodává takto označeným produktům nemalou prestiž.

Město Blansko se proto v červnu 2014 rozhodlo ucházet o přiznání značky pro akci Vítání svatého Martina. Učinilo tak s ohledem na význam akce pro celý region a také na to, že splňuje veškeré požadavky kladené na služby a zážitky ucházející se o značku ze strany certifikační komise MAS Moravský kras. Na jednání certifikační komise dne 26.06.2014 byla značka této blanenské kulturní společenské akce přiznána, a to jako vůbec prvnímu produktu zážitkové turistiky v Moravském krasu.

Město Blansko považuje fakt, že se stalo držitelem modré kapky označující Vítání sv. Martina jako nevšední zážitek typický pro Moravský kras za významné ocenění. Všichni organizátoři se proto vynasnaží, aby ani letošní ročník svatomartinských slavností ve dnech 14.–16. listopadu 2014 návštěvníky nezklamal a dopřáli jim program, který je obohatí jak na těle, tak i na duchu.

Jiří Kučera

Svatomartinská tvořivá dílna v Galerii města Blanska

Již několik let Galerie města Blanska pořádá tvořivou dílnu k uctění svatého Martina. Těmito dílničkami se zapojuje do proudu oslav v Blansku, jehož patronem je právě svatý Martin.

Děti, žáci, studenti a další zájemci se seznámí s životem svatého Martina a se zvyky, které se k jeho svátku váží. Vytvoří si zdobenou svíčku, lampion a rytířskou helmu.

Svíčku proto, že v těchto dnech denního světla a tepla ubývá a zima se neúprosně blíží a také proto, že svatý Martin vnesl svým působením hodně světla do životů lidem, kterým pomohl. Skutky lásky, které vnáší světlo a teplo, připomíná právě symbol svíčky nazdobené dětmi. Lampion si žáci mohou vzít na lampionový průvod ke kostelu svatého Martina, který má v Blansku tradici.

Rytířskou helmou si kluci i dívky zase mohou připomenout, že Martin byl římským vojákem, ale později se stal neúnavným rytířem Ježíše Krista. Zbraní mu v této službě byla moudrá slova a činy milosrdenství, kterými pomáhal chudým, nemocným a bídným lidem.

Máte-li chuť a čas, přijďte tvořit do Galerie města Blanska ve středu a ve čtvrtek 12. a 13. listopadu od 15:00 do 17:00 hodin.

Pro školní a jiné kolektivy je možné zarezervovat si termín dílny ve dnech 11.–14. listopadu (galerie@blansko.cz, nebo 778 407 601). Vstupné 30 Kč/osobu. Těšíme se na vás.

Galerie města Blanska

Výroba rytířské helmy z papíru

Pochod světýlek ke sv. Martinovi

I letos pořádá Centrum „PRO“ Blansko, zařízení Oblastní charity Blansko, již šestý Pochod světýlek ke sv. Martinovi. Zakončení akce proběhne ve spolupráci s farním úřadem římskokatolické církve v Blansku v prostorách Centra svatého Martina. Rok od roku si tato akce získává větší oblibu dětí i dospělých.

Pochodu světýlek se každý rok zúčastňují stovky dětí s lampiony.

Foto: S. Mrázek

Samotné akci budou předcházet výtvarné dílny na výrobu lampiček a světýlek. Dílničky se uskuteční **dne 11. 11. 2014** v Centru „PRO“ Blansko, Klub Ratolest, Sladkovského 2b. První **světýlková dílna** bude **od 10:00 do 12:00 hodin** a druhá v pátek **14.11.2014 od 16:00 do 18:00 hodin**. Přineste si s sebou: 0,3 l skleničku nebo Pet lahev nebo kulatou krabíčku od sýra. Poplatek na další materiál činí 40 Kč.

Pochod světýlek ke svatému Martinovi se uskuteční v sobotu 15.11.2014.

V **16:45 hodin** začne shromažďování v areálu Centra „PRO“ Blansko, předání omalovánky s písničkou o Svatém Martinovi. Následně vyjdeme v **17:00 hodin** na pochod městem – podrobný popis trasy najdete na www.blansko.charita.cz, sekce Klub Ratolest.

Předpokládaný příchod do Centra sv. Martina je **kolem 17:40 hodin**, kde proběhne v **18:00 hodin** přivítání sv. Martina na farním dvoře. Předpokládané zakončení bude asi v 19:00 hodin.

Centrum „PRO“

Vítání svatého Martina: Kdo vás bude bavit?

Krátké seznámení s účinkujícími, na něž se můžete těšit v rámci programu Vítání svatého Martina v Blansku.

Gnomus

Od roku 2006 interpretuje hudbu z období středověku, folklorní písně a tance i hudbu tzv. World Music a usiluje o oslovení dnešního náročného posluchače doma i v zahraničí. Velice často vystupuje na středověkých hradech a historických slavnostech. Vystupovali např. na festivalech v Rusku, Francii, San Marinu a Lucembursku. Písně a tance hrají na repliky dobových nástrojů (středověké dudy, šalmaje, cistra, makedonský davul atd.).

Právě vydali nové CD „Groll“, které obsahuje 12 písní ze staré Evropy a je věnováno Josefu Grollovi, který roku 1842 uvařil první várku spodně kvašeného ležáku.

Jejich hudba je nepřeslechnutelná a nezaměnitelná. Zavítáte-li do zámeckého parku v neděli kolem poledne, nemůžete je minout. Ale pro jistotu... Gnomus vystoupí **v neděli 16. listopadu ve 12:15 h na pódiu v zámeckém parku.** www.gnomus.eu

Harden show

Artista, iluzionista a kejklíř Rudy předvede v Blansku společně s partnerkou Michaelou kejklířské vystoupení a balancování se sklem. Vystoupí **v neděli 16. listopadu od 15:00 hodin na pódiu v zámeckém parku.** www.harden.cz

Ensemble Fiorello

Ensemble Fiorello (italský kvítek či květinka) je čistě dámský komorní soubor, který se zabývá interpretací staré hudby na dobové nástroje či jejich kopie. Repertoár se skládá z vokální a instrumentální hudby provozované ve své době na šlechtických dvorech významných kulturních center tehdejší Evropy. Soubor do svých koncertních programů zařazuje také dobové taneční choreografie. Jeho snahou je umožnit posluchačům cestování v čase o několik staletí zpět a navodit tak atmosféru dob dávno minulých.

Soubor vznikl v roce 2011 ze společného nadšení mladých profesionálních interpretů – absolventek Akademie múzických umění v Praze, Janáčkovy akademie múzických umění v Brně a Týnské školy – Collegium Marianum (Univerzita Karlova), které spojil zájem o kulturu a umění doby 17. a 18. století. Základní obsazení souboru tvoří Lucie Rozsnyó – soprán, Michala Roubalová – zobcová flétna, Magdalena Malá – housle, Jana Vavřínková – viola a barokní tanec, Helena Matyášová – violoncello a Markéta Čechová – cembalo, virginal nebo varhanní positiv.

Koncert se uskuteční **v hudebním salonu blanenského zámku v pátek v 19:00 h.** www.fiorello.cz

Štvanci

Pro letošní ročník Vítání svatého Martina vybrala Kaskadérská a divadelní společnost Štvanci ze svého repertoáru představení s názvem Černobílá fantazie – magické představení z období Marie Terezie – show krásných koní.

Půvabná dáma v sedle bílého hřebce předvede ukázky základních prvků drezúry, španělský krok, sed, leh, kom-

Štvanec

pliment a mnoho dalších atraktivních akcí. Můžete sledovat její obratnost a eleganci se zbraní v ruce, která se hravě vyrovná mužům. Na černém friském hřebci se představí šlechtic v tajemné masce a krásném rokokovém šatu. Kdo se stane vítězem tohoto neobvyklého klání?

Své umění předvedou herci **v neděli 16. listopadu v 15:00 hodin v zámeckém parku.** www.stvanci.cz

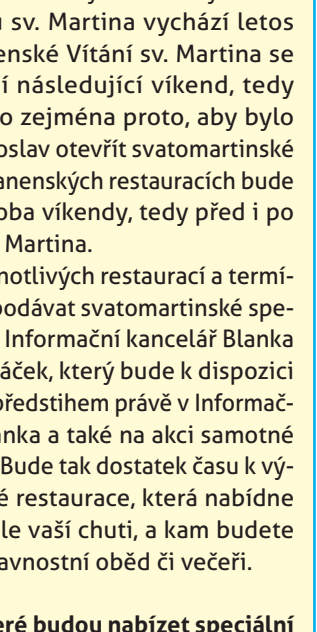
Svatomartinské menu v Blansku

Již od prvního ročníku Vítání sv. Martina se blanenské restaurace připojily k městským oslavám a nabízely svým zákazníkům speciální svatomartinské menu.

Nabídka restaurací je rozmanitá, od jednodenního meníčka až po několikadenní hody doplněné nabídkou svatomartinského vína. Pochutnáte si na tradiční svatomartinské huse, kachničce nebo zvěřině, v nabídce jsou i chutné předkrmy a dezerty. Kromě restaurací se k této akci připojuje i kavárna Cafisco, která bude mít v nabídce kavárenské menu se svatomartinskými rohlíčky.

Den svátku sv. Martina vychází letos na úterý. Blanenské Vítání sv. Martina se tedy uskuteční následující víkend, tedy 15.–16.11., a to zejména proto, aby bylo možné v rámci oslav otevřít svatomartinské víno. Menu v blanenských restauracích bude k dispozici po oba víkendy, tedy před i po svátku svatého Martina.

Přehled jednotlivých restaurací a termínů, kdy budou podávat svatomartinské speciality zpracuje Informační kancelář Blanka na společný letáček, který bude k dispozici s dostatečným předstihem právě v Informační kanceláři Blanka a také na akci samotné u jejího stánku. Bude tak dostatek času k výběru té správné restaurace, která nabídne menu přesně dle vaší chuti, a kam budete moci zajít na slavnostní oběd či večeři.

Restaurace, které budou nabízet speciální svatomartinské menu:

- Café Bergman
- Hotel Olberg
- Hotel Probe
- Hotel Skalní mlýn
- Kavárna Cafisco
- Penzion Mlýn
- Penzion Statek Samsara
- Penzion U Strakatého koně
- Restaurace Aquapark
- Restaurace Dělnický dům
- Restaurace Lažánky
- Restaurace Obůrka
- Restaurace U Golema
- Restaurace U Slunce
- Restuarace U Štěpánků
- Restaurace Zámecká sýpka
- Wellness Hotel Panorama

Pečená kačena z Wellness Hotelu Panorama

Každoročně ve Svatomartinské příloze Zpravodaje zveřejňujeme recept na svatomartinskou specialitu. Ten letošní nám laskavě poskytla restaurace Wellness Hotelu Panorama:

Kachní stehna Berbera osolíme a ochutíme čerstvě drceným kmínem, vložíme do pekáče a zprudka zapečeme, aby sůl a kmín ulpěly na stehnech. Teprve pak podlijeme.

Stehna ponecháme pod poklicí s cibulí a jemně potřeně česnekem. Pečeme pozvolna, aby se nám zbytečně nevypékal podkožní tuk. Jemně nazlátlou barvu získáme pečením bez poklice v závěrečné fázi přípravy.

U nás v hotelu na sv. Martina podáváme kačenu s červným, výraznějším sladkokyselým dušeným zelím nebo dýňovým pyré s jemnějšími tóny chuti cibulky a česneku, doplněné vždy pečeným chutně navinulým jablkem.

Jako přílohu nabízíme klasický houskový knedlík, jemný bramborový knedlík nebo lehký špekový knedlík.

K pečené kačence doporučujeme v této době mladé svatomartinské víno, u nás nabízené vždy z vinařství HRABAL, Velké Bílovice a vinařství BÍZA z Čejkovic.

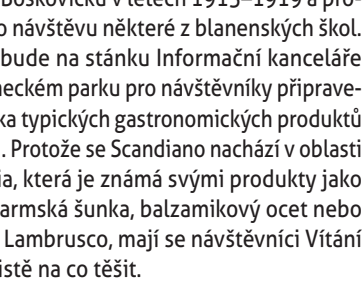
Ivo Lachman

Sv. Martina uvítá i delegace ze Scandiana

Pravidelnými účastníky na nejvýznamnější městské kulturní a historické akci Vítání sv. Martina bývají také zástupci našich partnerských měst. Letos zavítá do Blanska delegace z italského města Scandiana, neboť právě v tomto roce si připomínáme 50. výročí družebních vztahů obou měst.

Italská delegace se oficiálně setká s představiteli města Blanska, kdy na společném jednání projedná a upřesní detaily vícedenní oslav partnerství, které proběhne v roce 2015 jak v Blansku, tak i ve Scandianu. Naši zahraniční hosté se také aktivně zapojí do programu v zámeckém parku, v historických kostýmech budou mít své čestné místo v průvodu sv. Martina a zúčastní se jeho slavnostního uvítání na pódiu.

Svatý Martin patronem studentů?

Blanenské Vítání svatého Martina není jen příležitostí pro důstojnou oslavu svátku významného světce, příležitostí pro zážitky kulturní a kulinářské, pro setkávání přátel a návštěvu našeho města, ale může mít i podobu vzdělávání a získávání odborných dovedností. Jak se již stalo tradicí, na akci se totiž podílí nemalou měrou také Střední škola gastronomická, s. r. o. Blansko, která svou účastí realizuje důležitou část svého vzdělávacího programu, a sice rozvoj odborných kompetencí studentů přímo v reálu – při skutečné akci a se skutečnými návštěvníky.

Ať už studenti maturitního oboru Cestovní ruch anebo žáci, kteří na této škole studují tříleté obory Kuchař – číšník a Barman – sommelier, se uplatní v mnohých pozicích, které příprava a uskutečnění takto náročné akce vyžaduje. Konkrétně jde o zajišťování služeb průvodcovských, asistenčních a obecně organizačních nebo o provozování dvou improvizovaných gastronomických středisek v areálu Centra sv. Martina, a to baru a kavárničky.

A kde tedy bude možné budoucí odborníky při jejich „terénní“ výuce potkat? Studenty cestovních ruchů především ve věži kostela sv. Martina, kde svou dřívější praxi v provádění návštěvníků rozšíří o novinky, připravené právě na svatomartinské dny. Kromě tradičního výkladu o historii, o cenném zvonu Poledník a vyhlídky na město se tentokrát hosté seznámí i s tvorbou výtvarníka Libora Bartoše, obdrží malé občerstvení v podobě svatomartinské medoviny nebo medovo-perníkového čaje a samostatnou kapitolou budou pak večerní prohlídky, kdy si při nevšední atmosféře a za svitu svíček mohou vychutnat kouzelný pohled na setmělé Blansko.

Naproti tomu mladí gastronomové budou od pátečního odpoledne až do nedělních jednácti hodin nabízet ve Svatomartinském baru, umístěném v jedné z budov farního dvora, celou škálu nápojových specialit, věrných samozřejmě opět svatomartinské tradici. Půjde nejen o již zmíněnou medovinu, nepostradatelné svatomartinské víno a sortiment pro malé účastníky akce (dětský grog a zimní čaj), ale v letošním roce jako novinku zařadili také speciální edici piva z regionálního minipivovaru Visky u Letovic, inspirovanou rovněž martinským svátkem. A pochopitelně nesmí chybět stálice v nabídce na podobných akcích školy, „Martinův bílý kůň“, tedy bílý punč podle vlastní receptury z těch nejlepších surovin.

Připraveno je rovněž několik bodů programu, které budou mít letos premiéru. V době přivítání svatého Martina na dvoře fary bude hostům k dispozici venkovní kinokavárnička, kdy bude možné nad šálkem horkého nápoje sledovat projekci o evropském projektu Via Sancti Martini, jehož je, jak známo, blanenský kostel součástí. Krom toho bude po celou dobu konání akcí v Centru sv. Martina (pátek – sobota) k vidění expozice řezbářské scenerie „Legenda o Martinově plášti“ a výstavka o životě tohoto světce a o svatomartinských tradicích, kterými škola doplní doprovodný program rozsáhlých oslav.

A ti z návštěvníků, kteří zamíří na nedělní vyvrcholení blanenského Vítání sv. Martina v zámeckém parku, potkají studenty školy v všech vstupních bran, neboť budou mít jako každým rokem na starosti vítání příchozích, prodej vstupenek a podávání základních informací o dění v areálu zámku.

Jak je vidět, není toho málo, čím žáci této soukromé školy se svými pedagogy k průběhu letošních oslav přispějí, tak jim k tomu přejme hodně zdaru, pěkné počasí a hlavně spokojené návštěvníky, které tímto k účasti co nejrůzněji zveme!

Za Střední školu gastronomickou, s. r. o. Martin Jaglář, zást. ředitelky

